

Full diocesà

8 de març del 2015

p4 — Augmenten arreu els baptismes d'adults

p5 — 24 hores de pregària a la catedral de Vic



8 de març

Avui és el Dia Internacional de la Dona. I, per l'estreta relació entre el món social i el món eclesial, és natural que la major presència social de les dones tingui la seva repercussió en la comunitat eclesial. Pau VI afirmà: «Com que en els nostres dies les dones participen cada vegada més activament en tota la vida social, és de gran importància la seva major participació en els camps d'apostolat de l'Església.» La participació de les dones en la vida de l'Església és una necessitat vital.

Crist, superant les normes vigents en el seu temps, va tenir amb les dones una relació d'obertura, de respecte, d'acolliment i de tendresa (recordem la dona adúltera, la samaritana o Maria Magdalena). Jesús es feia acompanyar per un grup de dones i, a diferència del món jueu, que no donava gaire valor al testimoni femení, va voler que elles fossin els primers testimonis de la seva resurrecció.

La qüestió, sempre polèmica, del sacerdoci femení hauria de fer-nos adonar que la veritable dignitat en l'Església és la del baptisme, que ens fa participar del sacerdoci comú de Crist. Els sacerdots no tenen més dignitat que els altres batejats. Joan Pau II afirmava: «Crist, amb una elecció lliure i sobirana, ha confiat solament als homes la tasca de ser "icona" del seu rostre de "pastor" i "espòs" de l'Església a través del sacerdoci ministerial, però això no treu cap paper ni dignitat a la dona.»

«Jo sóc el Senyor, el teu Déu, que t'he fet sortir de la terra d'Egipte»

Diumenge III de Quaresma / Cicle B

Lectura del llibre de l'Èxode

En aquells dies, Déu digué aquestes paraules: «Jo sóc el Senyor, el teu Déu, que t'he fet sortir de la terra d'Egipte, d'un lloc d'esclavatge. No tinguis altres déus fora de mi. »[No et facis cap escultura ni cap imatge de res del que hi ha dalt al cel, a baix a la terra o a les aigües que neixen de sota la terra. No adoris imatges ni els donis culte, perquè jo, el Senyor, el teu Déu, sóc el Déu gelós: castigo les culpes dels pares en els fills fins a la tercera i la quarta generació dels qui no m'estimen, però sóc bondadós fins a milers de generacions dels qui m'estimen i guarden els meus manaments. »Quan juris,] no prenguis en va el nom del Senyor, el teu Déu, perquè el Senyor no deixa sense càstig el qui pren en va el seu nom. Celebra el repòs sagrat del dissabte. »[Durant sis dies treballa i ocupa't en les feines que calgui, però el dia setè és dia de repòs, dedicat al Senyor, el teu Déu. No us ocupeu en cap treball, ni tu, ni els teus fills, ni les teves filles, ni els teus criats, ni les teves criades, ni els teus animals, ni els forasters que resideixin a les teves poblacions, perquè el Senyor en sis dies va fer el cel, la terra i el mar, i tot el que es mou en aquests llocs, però el dia setè va reposar. Per això el Senyor beneí el dissabte i en va fer un dia sagrat.] »Honra el pare i la mare, i tindràs llarga vida al país que et dona el Senyor, el teu Déu. No matis. No cometis adulteri. No robis. No declaris falsament contra un altre. No desitgis la casa d'un altre, ni tampoc la seva esposa, el seu criat, la seva criada, el seu bou o el seu ase; ni res que sigui d'ell.» (20,1-17)

Salm responsorial

Senyor, vós teniu paraules de vida eterna.
(Salm 18)

Lectura de la primera carta de sant Pau als cristians de Corint

Germans, els jueus demanen signes prodigiosos, els grecs volen saviesa, però nosaltres prediquem un Messies crucificat, que és un escàndol per als jueus, i per als altres un absurd. Però aquells que Déu ha cridat, tant jueus com grecs, veuen en ell el poder i la saviesa de Déu, perquè en l'absurd de l'obra de Déu hi ha una saviesa superior a la dels homes,

i en la debilitat de l'obra de Déu hi ha un poder superior al dels homes.
(1,22-25)

Lectura de l'evangelí segons sant Joan

Quan s'acostava la Pasqua dels jueus, Jesús pujà a Jerusalem, i trobà al temple els venedors de vedells, moltons i coloms i els canvistes asseguts. Llavors es va fer un fuet de cordes i els tragué tots, moltons i vedells, fora del temple, escampà la moneda dels canvistes i els bolcà les taules, i digué als venedors de coloms: «Traieu això d'aquí; no convertiu en mercat la casa del meu Pare.» Els deixebles recordaren allò que diu l'Escriptura: «El zel del vostre temple em consumia.» Llavors els jueus el van interrogar: «Quin senyal ens dones que t'autoritzi a fer això?» Jesús els contestà: «Destruïu aquest santuari i jo el reconstruiré en tres dies.» Els jueus respongueren: «Fa quaranta-sis anys que treballen en la seva construcció, i tu el vols reconstruir en tres dies?» Però ell es referia al santuari del seu cos. Quan Jesús ressuscità d'entre els morts, els deixebles recordaren que ell deia això, i cregueren en l'Escriptura i en aquesta paraula de Jesús. Durant la seva estada a Jerusalem en ocasió de la peregrinació de Pasqua, molts, veient els miracles que feia, cregueren en el seu nom. Però Jesús no hi confiava, perquè els coneixia tots; no tenia cap necessitat que li revelessin el que són els homes; ell sabia prou que hi ha a l'interior de cada home.
(2,13-25)

«No convertiu en mercat la casa del meu Pare»

Jesús, el nou temple

Joan Mir i Tubau, prev.

Acostumats com estem a sentir a parlar de Jesús com a home pacífic i pacificador, bondadós, humil... ve de nou trobar en l'evangeli l'escena de l'expulsió dels mercaders del temple. Josep M. Sert va saber pintar amb una força expressiva extraordinària aquesta escena en un mural situat sobre la porta esquerra d'entrada a la catedral de Vic. Jesús fa un gest sorprenent, però alhora un gest d'autoritat, del qual, una vegada més, podem trobar la clau d'interpretació en l'Antic Testament.

Els profetes havien predit que, en els temps messiànics, es produiria aquesta purificació del temple: «Aquell dia no hi haurà cap més negociant al temple del Senyor de l'univers» (Zacaries); «Acceptaré en el meu altar els seus holocaustos i sacrificis (dels estrangers), perquè el meu temple serà anomenat casa d'oració per a tots els pobles» (Isaïes); «Aquest temple que porta el meu nom, us penseu que és una cova de lladres?» (Jeremies). Però les persones i els pobles, sovint som desmemoriats, i el poble d'Israel també ho era. Molt anar al temple, molt oferir holocaustos i sacrificis, però havien oblidat el sentit del missatge profètic i continuaven lligats a un temple de pedra.

Amb Jesús, el Messies, han començat els nous temps esperats i anunciats pels profetes. Ell és el nou temple, el temple veritable, el lloc de trobada entre l'home i Déu. Un temple que serà destruït —passió i mort—, però que serà reconstruït en tres dies: la resurrecció del Senyor. La divinitat, doncs, no està reclosa dins de quatre parets ni és un privilegi d'un poble concret accedir-hi. El nou temple trenca barreres i és per a tothom.



La imatge



Escena de l'expulsió dels mercaders del temple. 1940-45.

Catedral de Vic. Josep Maria Sert
Per als jueus el santuari era el símbol de la presència de Déu enmig del seu poble. Jesús treu els mercaders del temple per purificar la casa del seu Pare. Després fa una afirmació misteriosa: «Destruïu aquest santuari i jo el reconstruiré en tres dies.» L'evangeli ens aclareix que Jesús es referia al santuari del seu cos. És a dir, que Déu s'ha fet present en la humanitat de Jesucrist.



Agenda

Lit. hores: Setmana III

9 dilluns

—Sant Pacià, bisbe (*390)
—Santa Francesca Romana, religiosa (1384-1440)
—Sant Candi, màrtir
2 Reis 5,1-15a / Salm 41 /
Lluc 4,24-30

10 dimarts

—Sant Simplicí, màrtir (*483)
Daniel 3,25.34-43 / Salm 24 /
Mateu 18,21-35

11 dimecres

—Santa Òria, verge (*1070)
—Sant Eutimi, bisbe (*840)
Deuteronomi 4,1.5-9 / Salm 147 /
Mateu 5,17-19

12 dijous

—Sant Teòfanes, monjo (*817)
Jeremies 7,23-28 / Salm 94 /
Lluc 11,14-23

13 divendres

—Sant Roderic, màrtir (*857)
—Sant Ramir, monjo (*554)
Osees 14,2-10 / Salm 80 /
Marc 12,28b-34

14 Dissabte

—Santa Matilde, religiosa (*968)
Osees 6,1-6 / Salm 50 / Lluc 18,9-14

15 diumenge IV de Quaresma / Cicle B

—Santa Madrona, màrtir (s.X)
2 Cròniques 36,14-16.19-23 / Salm 136 / Efesis 2,4-10 / Joan 3,14-21

Davant la «globalització de la indiferència», el papa Francesc pren la iniciativa i demana 24 hores de pregària

Redacció

Una iniciativa original

El Sant Pare, en el missatge que ha enviat a tots els cristians per a la Quaresma, va al gra. Diu: «No oblidem la força de la pregària de tantes persones. La iniciativa “24 hores per al Senyor”, que vull que se celebri en tota l'Església —també a nivell diocesà— els dies 13 i 14 de març, és expressió de la necessitat de pregària.»

El motiu: la globalització de la indiferència

En el mateix missatge alerta que «un dels desafiaments més urgents és la globalització de la indiferència». Aquest «virus» s'escampa sobretot en les societats benestants: «Passa que, quan estem bé i ens sentim de gust, ens oblidem dels altres (quelcom que Déu Pare no fa mai), no ens interessem pels seus problemes, ni els seus sofriments, ni les injustícies que pateixen... Llavors el cor cau en la indiferència: jo estic relativament bé i de gust i m'oblido dels qui no estan bé. Aquesta actitud egoista, d'indiferència, té un abast, avui, d'una dimensió mundial, fins al punt que podem parlar d'una globalització de la indiferència.»

Per què «24 hores per al Senyor»?

Les estadístiques afirmen que molts joves, en un moment o altre de la vida, pregunten. Tanmateix, no és «políticament correcte» dir-ho en públic. Pregar és una necessitat humana bàsica. El Papa dona, en el missatge de Quaresma, alguns motius per a pregar.

Primer. «Déu no és indiferent a nosaltres. Està interessat en cada un de nosaltres, ens coneix pel nostre nom, ens cuida i ens cerca quan el deixem; el seu amor li impedeix de ser indiferent a allò que ens passa.»

Segon. «La caritat de Déu trenca aquell tancament mortal de la indiferència en nosaltres mateixos.»

Tercer. L'Església celestial «no gira l'esquena als sofriments del món ni gaudeix en solitari». Com diu santa Teresa de Lisieux, «l'alegria en el cel per la victòria de l'amor crucificat no és plena mentre hi hagi un sol home a la terra que sofreixi». «Unim-nos a l'Església del cel en la pregària. Quan l'Església terrenal prega, s'instaura una comunió de



servei i de bé mutus que arriba davant de Déu. Juntament amb els sants formem part de la comunió en la qual l'amor venç la indiferència.»

Quart. La pregària ens obre al germà i porta a «ajudar amb gestos de caritat, arribant tant a les persones properes com a les llunyanes».

Cinquè. La pregària forma el cor, «un cor pobre, que coneix les pobres pròpies i ho dona tot per l'altre».

Sisè. «Estem saturats de notícies i d'imatges tremendes que ens narren el sofriment humà i, al mateix temps, sentim tota la nostra incapacitat per a intervenir-hi. Què podem fer per a no deixar-nos absorbir per aquesta espiral d'horror i d'impotència? En primer lloc, podem pregar en comunió amb l'Església terrenal i celestial.»

Com viure les «24 hores per al Senyor»?

A la catedral de Vic es farà a nivell diocesà, com també en altres arxiprestats i parròquies. Us oferim els horaris de la catedral; hi haurà textos del papa Francesc a disposició i llargues estones de silenci per a la pregària personal.

24 hores per al Senyor a la catedral: Déu ric en misericòrdia

De les 13h del divendres dia 13 a les 13h del dissabte



A la catedral de Vic i amb motiu de la Quaresma hi haurà l'exposició del santíssim Sagrament, amb presència constant de fidels, des de les 13h del divendres dia 13 de març fins a les 13h del dissabte dia 14 de març. Es podrà rebre el sagrament de la penitència durant les vint-i-quatre hores.

Amb la voluntat de viure més intensament la Quaresma i «enfortir els nostres cors», des de totes les delegacions diocesanes som convidats a viure un matí de recés, participant, a la catedral, d'aquesta iniciativa. Començarà el dissabte a les deu del matí a la nau central.

Programa d'actes

Divendres, 13 de març

A la 1 del migdia, santa missa, presidida per l'arxiprest de Vic. Exposició del Santíssim.

A les 3 de la tarda, hora nona i coroneta de la Misericòrdia.

A les 4, sant rosari, misteris de goig, per les famílies, els infants i els joves.

A les 6, sant rosari, misteris de llum, per les conversions i la comunió de tots els cristians.

A les 7, vespres.

A les 8, sant rosari, misteris de dolor, pels cristians perseguits i la pau en el món.

A les 10 del vespre, adoració jove.

A les 12 de la nit, completes.

Dissabte, 14 de març

A les 6 del matí, sant rosari, misteris de glòria, per les vocacions al sacerdoci i a la vida consagrada.

A les 7 del matí, ofici de lectura.

A les 8 del matí, pregària d'intercessió.

A les 10 del matí, laudes. Comença el recés quaresmal per a totes les delegacions.

A 2/4 d'11 del matí, predicació, «Déu ric en misericòrdia», a càrrec del senyor bisbe.

A les 12 del migdia, oració comunitària.

A la 1 del migdia, reserva solemne.

Iniciativa papal

Les 24 hores de pregària que tindran lloc a la catedral de Vic responen a una petició ben concreta del papa Francesc en el seu missatge de Quaresma d'enguany.

A tots els cristians ens demana la pregària «com a necessitat» i, en concret, diu: «La iniciativa 24 hores per al Senyor que vull que se celebri en tota l'Església —també a nivell diocesà— els dies 13 i 14 de març és expressió d'aquesta necessitat.»



«On és el teu germà?» (Gn 4,9) Les parròquies i les comunitats

Missatge del Sant Pare per a la Quaresma 2015 (II)

El que hem dit per a l'Església universal cal traduir-ho en la vida de les parròquies i comunitats. En aquestes realitats eclesials, es té l'experiència que formem part d'un sol cos? Un cos que rep i comparteix allò que Déu vol donar? ¿Un cos que coneix els seus membres més dèbils, pobres i petits, i se'n fa càrrec? ¿O ens refugiem en un amor universal que es compromet amb els qui són lluny en el món, però oblida el Llàtzer assegut davant la seva porta tancada? (cf. Lc 16,19-31).

Per a rebre i fer fructificar plenament allò que Déu ens dona, cal superar els confins de l'Església visible en dues direccions.

En primer lloc, unint-nos a l'Església del cel en la pregària. Quan l'Església terrenal prega, s'instaura una comunió de servei i de bé mutus que arriba davant de Déu. Juntament amb els sants, que van trobar la plenitud en Déu, formem part de la comunió en la qual l'amor venç la indiferència. L'Església del cel no és triomfant perquè hagi girat l'esquena als sofriments del món i gaudeixi en solitari. Els sants ja contemplen i gaudeixen, gràcies al fet que, amb la mort i la resurrecció de Jesús, van vèncer definitivament la indiferència, la duresa de cor i l'odi. Fins que aquesta victòria de l'amor no inundi tot el món, els sants caminen amb nosaltres, encara pelegrins. Santa Teresa de Lisieux, doctora de l'Església, escrivia convençuda que l'alegria en el cel per la victòria de l'amor crucificat no és plena mentre hi hagi un sol home a la terra que sofreixi i gemegui: «Espero molt no restar inactiva en el cel; el meu de-

sig és continuar treballant per a l'Església i per a les ànimes» (Carta 254,14 de juliol de 1897).

També nosaltres participem dels mèrits i de l'alegria dels sants, així com ells participen de la nostra lluita i del nostre desig de pau i de reconciliació. La seva alegria per la victòria de Crist ressuscitat és per a nosaltres motiu de força per a superar tantes formes d'indiferència i de duresa de cor.

Per altra part, tota comunitat cristiana és cridada a traspassar el llindar que la posa en relació amb la societat que l'envolta, amb els pobres i els allunyats. L'Església per naturalesa és missionera, no ha de quedar-se replegada en ella mateixa, sinó que és enviada a tots els homes.

Aquesta missió és el testimoniatge pacient d'aquell que vol portar tota la realitat i cada home al Pare. La missió és allò que l'amor no pot callar. L'Església segueix Jesucrist pel camí que la porta a cada home, fins a l'extrem de la terra (cf. Ac 1,8). Així podem veure en el nostre proïsme el germà i la germana per qui Crist va morir i ressuscitar. Allò que hem rebut, ho hem rebut també per a ells. I, igualment, allò que aquests germans tenen és un do per a l'Església i per a tota la humanitat. Benvolguts germans i germanes, com desitjo que els llocs on es manifesta l'Església, en particular les nostres parròquies i les nostres comunitats, arribin a ser illes de misericòrdia enmig del mar de la indiferència!



L'article

Nadal és Pasqua i Pasqua és Nadal

Climent Forner, prev.

Nadal i Pasqua són, sense cap mena de dubte, les dues festes majors del calendari cristià, talment dos pols que es necessiten mútuament complementant-se: no hi hauria Nadal sense Pasqua, com no hi hauria Pasqua sense Nadal. Centrats, és clar, tots dos esdeveniments en nostre Senyor Jesucrist, l'Infant de Betlem que, ressuscitant d'entre els morts, es converteix en Senyor de la glòria, i incorporant-nos-hi a tots nosaltres, ressuscitats amb ell, per ell i en ell en virtut del sagrament del baptisme.

D'aquest misteri de salvació que comença amb l'encarnació del Fill de Déu en les entranyes de la Verge Maria per obra de l'Esperit Sant, per inefable i profund que sigui, ja se'n fan ressò les cançons populars de casa nostra: «Tot són festes d'alegria, / santes Pasqües de Nadal.» Però també se'n fa ressò la música diguem-ne culta, com és el cas de l'oratori de Händel *El Messies*. Sempre que l'he sentit a interpretar, sigui per l'Orfeó Català (anys enrere), sigui per la Polifònica de Puig-reig (en l'actualitat), aquesta peça com a cloenda del concert, després d'haver escoltat les nostres tradicionals nades tan delicioses, veig que no sols m'exalta fervorosament a mi, sinó que arrenca interminables aplaudiments del públic, posat dempeus. És que amb aquest càntic imponent a la Vida i a la Resurrecció, plenitud del Regne de Déu, Nadal ja ha esdevingut Pasqua a l'avançada per a tota la humanitat, almenys en esperança jovial.

Händel va estrenar la seva obra el 13 d'abril de 1742 a Dublín (Irlanda) en una funció benèfica, i un any més tard ho faria a Londres enmig de penúries econòmiques. I, encara, vuit dies abans de morir, la tornaria a escoltar, ja cec, pobret. Déu meu! Amb quina alegria consoladora devia retrunyir dins el seu cor de creient (era nét d'un pastor luterà) l'al·leluia pasqual! La música monumental del *Messiah* herà d'ell, inspirada en els textos del llibretista Charles Jennens, el qual hi narra la vida de Jesús basant-se en els profetes de l'Antic Testament, en els evangelistes i àdhuc en sant Pau.

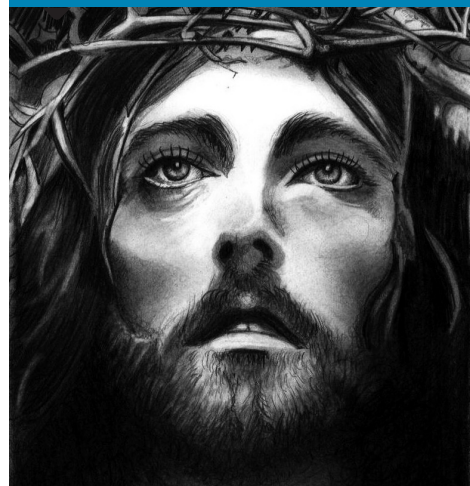
Som en plena Quaresma. Ja s'han acabat, gràcies a Déu, les disbauxes carnavalesques que en foren com el pòrtic (tot l'any és Carnestoltes?). Vam enterrar la sardina el Dimecres de Cendra? Agafem-nos seriosament (no sense humor) aquest temps litúrgic que ens porta cap a la Pasqua del Senyor, actualitzant les tres recomanacions que no deixa de fer-nos l'Església: dejuni, oració i almoïna. Si per Nadal no n'hi havia prou amb cançonetes, pastorets, pessebres, lluminàries i àpats familiars amb xampany i torrons; per Pasqua tampoc no n'hi ha d'haver prou amb caramelles, mones i ouades. Són manifestacions populars d'inspiració cristiana ben respectables. Ara, el que cal és celebrar i viure la fe en profunditat despullant-la d'ornaments superflus i posant-la honestament al dia. Convertim el Nadal en Pasqua i la Pasqua en Nadal.



El llibre

Cristo en su pasión

José Fernando Rey Ballesteros



Editorial Cobel. El mateix prolífic sacerdot i escriptor, expert en espiritualitat, diu: «Les pàgines que conformen aquest llibre han brodat de la meua oració personal. Són les meves solituds davant Crist crucificat les que han quedat plasmades en aquesta obra. En posar-les per escrit i oferir-les a qui hi vulgui prendre part, em situo en el paper de qui s'ha endinsat en una cova i narra el que ha vist. No puc suplir l'oració personal del lector. Simplement, tracto d'animar-lo, amb la meua narració, al fet que ell també entri sense por i se situï davant aquest Jesús pacient que ha ofert la seva vida per cadascun de nosaltres. Per això demano a Déu que el qui llegeixi aquest llibre no es conformi amb conèixer el meu relat, sinó que se senti animat a endinsar-se personalment en aquesta nit i aconseguir la seva pròpia intimitat amb Crist al costat de la creu.»



Quaresma amb santa Teresa. Centrar-se en Déu

Romà Casanova, bisbe de Vic



*Nada te turbe, nada te espante. Todo se pasa. Dios no se muda.
La paciencia todo lo alcanza. Quien a Dios tiene, nada le falta.
Sólo Dios basta.*

Teresa de Jesus

Quan santa Teresa expressa quines són les virtuts que acompanyen l'autèntica pregària, diu: «La una és amor...; otra, desasimiento de todo lo criado; la otra, verdadera humildad» (C 4,4), que són com tres germanes inseparables. En la glossa d'aquest diumenge vull parar-me a centrar-se en Déu, en el deseiximent de tot el que és creat. Dit també d'una altra manera i amb paraules seves: «Quien a Dios tiene nada le falta; solo Dios basta.»

El cristià és aquell que en la seva vida ha trobat l'amor que dona ple sentit al seu caminar, que li dona un nou horitzó, una direcció decisiva. Hem conegut l'amor de Déu, ens diu sant Joan en la seva primera carta (3,6; 4,16). I el qui s'ha trobat amb aquest amor de veritat no pot fer res més que viure-ho tot des d'aquest centre. I no és pas que tota altra realitat no tingui la seva importància i la seva vàlua, però sempre des d'aquest centre. El cor pertany del tot al Senyor, el nostre Déu, el nostre creador i redemptor. I aquesta centralitat de Déu porta al deseiximent de tot, però sempre des de l'amor de Déu, que ens dona la veritable llibertat. Ens diu santa Teresa: «Porque nosotros somos tan miserables y tan inclinados a cosas de la tierra, que mal podrá aborrecer todo lo de acá de hecho con gran desasimiento, quien no entiende tiene alguna prenda... del amor que Dios nos tiene» (V, 10, 6). Això sembla impossible als nostres pobres ulls, però la gràcia de Déu és capaç

de portar-nos més enllà del que ens sembla impossible. La meta de la vida del qui està centrat en Déu és, en paraules de Teresa: «se contenta solo de contentar a Dios y no hace caso de contento suyo» (C, 13, 7).

El deseiximent interior, el fet de sortir del nostre jo i donar-se del tot al Senyor i, per ell, a tots els homes, és el camí de l'autèntica llibertat. I no és pas fàcil. Ens cal la gràcia de Déu i els dons de l'Esperit Sant, especialment el do del temor de Déu, per a poder avançar més i més en la certesa que l'única amistat que no podrem perdre mai és l'amistat amb Déu. Ell i solament ell pot donar-nos la llibertat plena. El principal enemic de la nostra llibertat és el nostre mateix jo. Santa Teresa d'Àvila, en el capítol desè de *Camino*, tracta com no n'hi ha prou amb deseixir-se si no ens deseixim de nosaltres mateixos. I fa un avís clar a les seves germanes que ho han deixat tot, però no encara el seu jo: «No os aseguréis ni os echéis a dormir habiendo muy bien cerrado sus puertas por miedo a los ladrones, y se los deja en casa» (10, 1).

La Quaresma és temps de conversió. Mirem bé el nostre cor. No caiguem en el perill de l'aparent seguretat en activitats, obres, caritats, pietat, sagraments, quan el nostre jo està potser massa ple de nosaltres mateixos. La meta és, en paraules de sant Pau: *Ja no sóc jo qui visc; és Crist qui viu en mi* (Ga 2,20).

